

26 Мельнікава, А. М. Нацыянальна-светапоглядныя каардынаты беларускай літаратуры першай трэці XX стагоддзя / А. М. Мельнікава ; навук. рэд. І. Ф. Штэйнер. – Гомель : ГДУ імя Ф. Скарыны, 2016. – 214 с.

УДК 821.161.2.09“20/21”(075.8)

Г. М. КІСЛІЦЫНА

(г. Мінск, Інстытут літаратуразнаўства імя Я. Купалы НАН Беларусі)

“БУМ-БАМ-ЛІТ”: ДРУГОЕ ДЫХАННЕ

У артыкуле разглядаюцца праблемы, звязаныя з асэнсаваннем гісторыі беларускай літаратуры замежнымі даследчыкамі. Упершыню аналізуецца анталогія-білінгва, у якую ўвайшлі паэтычныя і мемуарныя тэксты членаў літаратурнага аб'яднання “Бум-Бам-Літ”, якое існавала ў канцы 90-х гадоў XX стагоддзя. Робяцца высновы пра тое, што анталогія з’яўляецца сапраўднай навуковай падзеяй, якая дазваляе па-новаму ацаніць значэнне і ролю гэтага літаратурнага таварыства ў сучасным літаратурным працэсе. Асэнсоўваецца роля складальніка і перакладчыка ў стварэнні новага іміджу літаратурнай суполкі.

“Большое видится на расстоянии...” Гэтая паэтычная заўвага С. Ясеніна, несумненна, можа быць лейтматывам усіх даследаванняў гісторыі сучаснай беларускай літаратуры, якія зроблены за межамі нашай краіны. Іншым разам гэта гучыць праўдзіва, а іншым разам – іранічна. Аднак факт застаецца фактам, многія з’явы айчынай літаратуры апошніх трыццаці год былі ўпершыню сур’ёзна прааналізаваныя менавіта замежнымі калегамі. Напрыклад, да гэтага часу існуюць літаральна адзінкавыя працы айчынных даследчыкаў, прысвечаныя вывучэнню дзейнасці літаратурных суполак, якія ў 1985–1990-х гадах былі рухавіком грамадска-культурнага жыцця краіны.

Пры гэтым немагчыма пераацаніць той унёсак, які зрабілі для абнаўлення састарэлых мастацка-эстэтычных формаў такія творчыя аб’яднанні, як “Тутэйшыя”, “Таварыства Вольных літаратараў”, “Бум-Бам-Літ” і інш., якія праз творчасць сваіх удзельнікаў не толькі задавалі новую літаратурную моду, але і фармулявалі ў маніфестах і праграмных артыкулах ідэйна-эстэтычныя прынцыпы свайго пакалення. Як паказвае вопыт літаратуры, у перыяды гістарычных пераўтварэнняў задача падрыхтоўкі чытача да новых мастацкіх узораў кладзецца ў першую чаргу на маладыя сілы, на новую літаратурную генерацыю, якая, як правіла, і выяўляе калектыўныя высілки па стварэнні новай мастацкай мовы, адэкватнай задачам часу.

Менавіта таму з’яўленне анталогіі-білінгвы “«Бум-Бам-Літ»: анталогія білорускай поэтычнай рэвалюцыі = «Бум-Бам-Літ»: анталогія беларускай паэтычнай рэвалюцыі” (Кіеў, “Люта Справа”, 2021) для айчынных даследчыкаў стала выдатнай нагодай звярнуцца да аднаго з найменш даследаваных перыядаў у гісторыі беларускага пісьменства, а менавіта на літаратуру апошняга дзесяцігоддзя XX стагоддзя.

Створаны ў 1995 годзе “творчы рух” “Бум-Бам-Літ” у пэўнай ступені вызначыў агульны кірунак літаратурнага авангарда на цэлае дзесяцігоддзе. Пачаўшы з самаробных “друкапісаў” – самвыдатаўскіх кніжачак у дзясяткаў экзэмпляраў, сябры суполкі выраслі да арганізатараў незалежнага выдавецкага праекта «Другі фронт мастацтваў», пад шылдай якога таксама ладзіліся фестывалі альтэрнатыўнай музыкі, літаратуры і перфомансу. І хоць у “Бум-Бам-Літ” у розныя гады ўваходзілі сябры і іншых творчых суполак (так, у 1999 годзе на базе “Бум-Бам-Літа” быў заснаваны “Schmerzwerk”), слова “Бум-Бам-Літ” не страціла актуальнасці, стаўшы назывным для тых з’яў літаратуры, якія характарызуюцца фармалістычнасцю падыходаў пры выбары мастацкіх сродкаў, падкрэсленай эпатажнасцю, дэструктыўнасцю на ўсіх узроўнях –

ад моўнага да лагічна-змястоўнага. Скіраваная на відовішчнасць, творчасць сяброў “Бум-Бам-Літ” пэўным чынам легітымізавала літаратурна-мастацкі перфоманс у якасці самастойнага жанру нацыянальнай культуры, і ўжо праз гэта магла б увайсці ў гісторыю нацыянальнай культуры, у тым ліку і ў падручнікі.

На жаль, даследаванняў, якія апісвалі і асэнсоўвалі гэтыя высілкі, што не толькі матэрыялізаваліся ў праграмных маніфестах, але выяўляліся на ўзроўні паэтыкі, практычна няма. Напрыклад, адзінай сур’ёзнай і глыбокай навуковай спробай даследаваць эстэтычныя маніфесты, гісторыю і творчасць асобных сяброў літаратурнай суполкі ў кантэксце нацыянальнай літаратуры, стала выданне “Białoruski postmodernizm. Liryka pokolenia ! «Bum-Bam-Litu»” польскай даследчыцы Катажыны Бартноўскай. Кніга выйшла ў Варшаве ў 2009 годзе на польскай мове.

Аднак у 2021 годзе з’явіўся прэцэдэнт, які можа змяніць гэтае становішча. Выхад кнігі-білінгвы, складзенай Вячаславам Лявіцкім, паэтам, перакладчыкам, літаратуразнаўцам, і прымеркаванай да 25-годдзя суполкі, мяняе погляд на развіццё беларускай літаратуры канца ХХ ст. Кансультантам-каардынатарам выступіў беларускі даследчык Віктар Жыбуль, кансультантам ад беларускіх творцаў – Зміцер Вішнёў. Творы бум-бам-літаўцаў – Валянціна Акудовіча, Юрася Барысевіча, Альгерда Бахарэвіча, Міхася Башуры, Зміцера Вішнёва, Лявона Вольскага, Усевалода Гарачкі, Віктара Жыбуля, Арцёма Кавалеўскага, Алены Кіені, Віктара Лупасіна, Сержа Мінскевіча, Вальжыны Морт, Сяргея Патаранскага, Іліі Сіна, Алеся Туровіча, Дзяніса Хвастоўскага, Ганны Ціханавай – пададзеныя праз іх уласныя тэксты розных гадоў і ў перакладах вядомых украінскіх аўтараў маладзейшых пакаленняў Ігара Астапенкі, Яраслава Гадзінскага, Дарыны Гладун, Яніны Дыяк, Віктара Ішчанкі, Дзьмітро Лазуткіна, Вячаслава Лявіцкага, Лесіка Панасюка, Багуслава Поляка, Сяргея Рубніковіча, Ірыны Сажынскай, Юліі Стахіўскай, Аляксея Шэндрыка, Паўло Шчырыцы.

Гэтая анталогія-білінгва ўпершыню рэпрэзэнтатыўна асвятляе паэтычныя, эсэістычныя і мемуарныя тэксты найбольш яркавых беларускіх постмадэрністаў канца ХХ ст. для ўкраінскіх чытачоў, аднак для большасці айчынных чытачоў гэтыя тэксты з’яўляюцца культурнай навіною.

Навізна выдання абумоўлена ў першую чаргу тым, што творчасць бумбамлітаўцаў раней не выходзіла ў такім шырокім аб’ёме. Для параўнання, “Тазік беларускі”, першая анталогія Бум-Бам-Літа, якая была ўкладзеная Валянцінам Акудовічам і выйшла ў 1998 годзе, мела ўсяго 96 старонак. Сённяшняе выданне “Бум-Бам-Літ”: анталогія беларускай паэтычнай рэвалюцыі” налічвае ажно 432 старонкі. Нават калі ўлічыць, што ў выданні прадстаўленыя як уласна беларускія творы, так і пераклады на ўкраінскую мову абсалютна ўсіх тэкстаў, не толькі ўласна паэтычных, але і маніфестаў, мемуараў і нават біяграфій аўтараў і ўкладальнікаў, перакладчыкаў і музаў былых бумбамлітаўцаў, аб’ём кнігі ўражае.

Трэба заўважыць адну з самых яркавых асаблівасцей анталогіі, а менавіта тую, што ў ёй знаходзяцца творы, якія адносяцца да розных перыядаў жыцця чальцоў суполкі “Бум-Бам-Літ”. Больш за тое, у анталогію ўвайшлі творы тых аўтараў, якія звычайна выпадалі з поля зроку айчынных даследчыкаў, так як іх імёны, па сутнасці, ніколі раней у агульных бумбамлітаўскіх падборках не сустракаліся. Вось як тлумачыць гэтую асаблівасць Вячаслаў Лявіцкі, складальнік анталогіі: “Шэраг твораў друкуецца ўпершыню (некаторыя вершы Лявона Вольскага, Усевалода Гарачкі, Алены Кіені і Дзяніса Хвастоўскага, а таксама пэўныя дзёньнікавыя нататкі Жыбуля) ці ў новых версіях, падрыхтаваных адмыслова для гэтай анталогіі (урывак з мемуараў Альгерда Бахарэвіча, эсэ Змітра Вішнёва). Пры камэнтаваньні тэкстаў прымяняліся падыходы, блізкія да вуснае гісторыі (фрагмэнты з аповедаў Віктара Жыбуля, Сержа Мінскевіча ў заўвагах фактычнага характару да публікацый іншых пісьменнікаў). Змешчаны фатаздымкі з архіваў «бум-бам-літаўцаў» ды іхных сем’яў” [1, 414].

Складальнік анталогіі Вячаслаў Лявіцкі слухна заўважае, што гэтая кніга не з’яўляецца акадэмічным выданнем, якое б ахоплівала творчыя набыткі максімальнай колькасці літаратараў, і ў першую чаргу мае на мэце ўзмацніць цікавасць да найноўшай беларускай паэзіі ва Украіне. Аднак праўда ў тым, што выданне хоць і не з’яўляецца навуковым, але і Вячаслаў Лявіцкі

і Віктар Жыбуль, кандыдаты філалагічных навук, відавочна трымаюцца навуковых стандартаў пры падрыхтоўцы тэкстаў. Публікацыя грунтуецца на нормах Украінскага правапісу 2019 года і прынцыпах Беларускага класічнага правапісу, у тэкстах адлюстроўваюцца некаторыя адметнасці аўтарскага пісьма, сярод іншага ў біяграфічных звестках, а таксама ў перадачы назвы “Бум-Бам-Літ” і словах, якія ад яе ўтвораныя.

Па сутнасці, на сённяшні дзень анталогія дае найбольш поўны матэрыял для вывучэння гісторыі “Бум-Бам-Літу”. Акрамя прадмовы Сяргея Жадана, які ўжо даўно супрацоўнічае з беларускімі аўтарамі і выдатна арыентуецца ў Новай літаратурнай сітуацыі як перакладчык, пасляслоўя Вячаслава Лявіцкага, літаратуразнаўцы, які займаецца даследаваннем творчасці беларусаў (у тым ліку і Ул. Караткевіча), перакладчыка і культуртрэгера, у кнізе змешчаны і літаратуразнаўчыя эсэ Валянціна Акудовіча “Афрыка – радзіма тазікаў, альбо Я хачу ў Бум-Бам-Літ”, Юрася Барысевіча “Літаратура з першых рук”, “Тактыка і стратэгія альтэрнатыўнае літаратуры”, Сержа Мінскевіча “Мініфэст Бум-Бам-Літа”. Гэтыя тэксты выдатна прадстаўляюць эстэтычную праграму суполкі, прынамсі, у тым выглядзе, які быў актуальны на момант стварэння гэтага пазычнага руху. З другога боку, варта падкрэсліць, што ў анталогіі прадстаўлены як творы, якія адносяцца да часу існавання “Бум-Бам-Літу”, так і тыя, што напісаныя літаральна ў апошнія год-два, што складае трохі скажонае ўяўленне пра тое, наколькі ж вартымі і важкімі былі даробкі бум-бам-літаўцаў у канцы ХХ ст.

Розніца ў часе напісання ў некаторых выпадках складае чвэрць стагоддзя, што не можа не скажаць аб’ектыўнай ацэнкі рэальнага ўнёску бумбамлітаўцаў у развіццё айчыннай паэзіі на пэўным этапе. З аднаго боку, зразумелае імкненне вельмі вядомых на сёння аўтараў, такіх як Лявон Вольскі, і Вальжына Морт, быць прадстаўленымі ў анталогіі сваімі лепшымі, з іх пункту гледжання, вершамі, тым больш, што само паняцце анталогіі прадугледжвае ў тым ліку і збор літаратурных твораў як найбольш значных і паказальных у гісторыі літаратуры. Зразумела, што праз такі адбор аўтары аказаліся ў няроўных пазіцыях, тым больш таму, што некаторыя з іх даўно спынілі сваю літаратурную дзейнасць, а Дзяніса Хвастойскага ўжо наогул няма ў жывых.

На жаль, пад большасцю твораў няма даты напісання, што пэўным чынам уводзіць чытачоў у зман, ствараючы ілюзію, што ў канцы 1990-х у беларускую літаратуру ўварвалася плеяда калі не геніяў, то прынамсі, вельмі таленавітых пачаткоўцаў, якія, па нейкай незразумелай прычыне былі вымушаны кантактаваць (друкавацца і выступаць) ледзь не з графаманамі. Насамрэч, творчасць бумбамлітаўцаў у часы існавання суполкі была даволі роўнай, у ёй не было яўных зорак, творы былі аднаго прыкладна ўзроўню, хоць авангарднасць і эксцэнтрычнасць, як мы ўсе разумеем, не дазваляе праводзіць супастаўленне таленавітасці/неталенавітасці. Бумбамлітаўцы былі аднолькава добрымі ў сваёй авангарднай нішы, цяпер жа, дзякуючы, анталогіі, іх творчасць выглядае даволі эклектычна.

Увядзенне ў анталогію твораў, напісаных праз дваццаць гадоў ад моманту існавання суполкі, прыводзіць да таго, што з успрыняцця знікае самая важная якасць іх твораў, а менавіта правакатыўнасць, якой яны некалі так ганарыліся, і якая, уласна кажучы, і прыцягнула да іх увагу літаратуразнаўцаў. У прадмове да кнігі “Тазік беларускі” ідэолаг групыкі, філосаф В. Акудовіч сцвярджаў: “Гук, аформлены ў слове ды нагужаны сэнсам і значэннем рэха, – гэта і ёсць тое, што раней называлася літаратурай. Аднак у пару татальнай змарнеласці і страты ўсялякіх жыццядайных сэнсаў застаецца актуальным толькі рытмічна арганізаваны гук, што спрабуе прарвацца скрозь шумы фізічнага і тэхналагічнага светаў, каб засведчыць рэхам – чалавек чалавеку яшчэ нечым ёсць” [2, с. 9]. Менавіта так, метафарычна, філосаф акрэсліў імкненне бумбамлітаўцаў сцерці ў пыл традыцыйную літаратуру, нагужаную нацыянальнымі сэнсамі і вобразамі.

Аднак сённяшняму чытачу анталогіі будзе складана зразумець ваяўнічы характар творчасці чальцоў “Бум-Бам-Літа”, што выяўлялася на момант узнікнення суполкі, напрыклад, у даволі дзіцячай, але акцэнтаванай барацьбе з прадстаўнікамі нацыянальнай літаратуры. Тая неаднойчы падкрэсленая ў тэкстах барацьба ўжо на пачатку іх дзейнасці выклікала непаразуменне, у першую чаргу таму, што роля літаратуры ў жыцці беларускага грамадства

выглядала ў 1990-х зусім не такой, як гэта было ў савецкія часы. Аб'ектам іроніі, а часам і жорсткіх кпінаў станавіліся асобы пераважна сталага веку. “Птушка-брылюшка, якая хлусліва заклікае ісці кудысьці...” – гэты радок з верша Вішнёва ўтрымліваў закід у бок пісьменніка (сам аўтар не адмаўляў таго факта, што слова “брылюшка” – вытворнае ад Брыля). І такіх дробных правакацый, што прыемна казыталі нервы прадстаўнікам “паэтычнай рэвалюцыі” – зловяць ці не – і надавалі ілюзію ўласнай моцы, дастаткова многа. Можна згадаць і “Наказ Гіла Нілевіча Толіку” У. Гарачкі, і верш А. Бахарэвіча “Янкабрыль” (гэты верш змешчаны ў анталогіі не ў асноўнай часцы, дзе прадстаўлены вершы і пераклады, а ў фрагменце з кнігі Альгерда Бахарэвіча “Мае дзевяностыя” на с. 362). Жаданне скінуць папярэднікаў з карабля сучаснасці практычна не адчуваецца ў паэтычнай частцы кнігі “Бум-Бам-Літ”: анталогія беларускай паэтычнай рэвалюцыі”, што істотна змяняе імідж суполкі, з другога боку, па сведчанні складальніка анталогіі Вячаслава Лявіцкага, асноўным для выбару твораў стаўся эстэтычны крытэрыў: “Таворка пра адпаведнасць твораў духу “Бум-Бам-Літу” (увага да парадаксальнай вобразнасці, агульная экспэрымэнтальнасць, а таксама схільнасць да камічнай і рамантычнай эмацыйнасці) незалежна ад часу напісання. Сапраўды, некаторыя ўдзельнікі руху, сярод якіх Вальжына Морт, палічылі мэтазгодным прапанаваць для публікацыі або цалкам новыя вершы, або новыя варыянты раней апублікаваных. У выніку гады напісання вершаў пазначаны толькі паводле жадання канкрэтных аўтараў. Паслядоўна датуюцца творы трагічна загінулага Дзяніса Хвастоўскага для больш выразнага акрэслення этапу, які папярэднікаў зараджэнню «ББЛ»” [1, 412].

Трэба прызнаць, што Вячаслаў Лявіцкі стаўся ў анталогіі не толькі складальнікам, перакладчыкам і даследчыкам творчасці бумбамлітаўцаў. У многім ён выступіў, як некалі і Валянцін Акудовіч, іміджмейкерам суполкі. Сама назва – “«Бум-Бам-Літ»: анталогія беларускай паэтычнай рэвалюцыі” – як бы намякае, што менавіта бумбамлітаўцы здзейснілі рэвалюцыйны эстэтычны пераварот у нацыянальнай літаратуры. Аднак гэта не зусім слушна. Тыя, хто знаёмы з гісторыяй нацыянальнай літаратуры, аргументавана даюць, што Новая літаратурная сітуацыя, якая сваім складнікам мела ў тым ліку і паэтычную рэвалюцыю, пачалася ўсё ж не з “Бум-Бам-Літу”. І нават эпатажнасць і акцэнт на візуалізацыю творчасці, які неаднойчы падкрэслівае ў сваёй паслямове складальнік, з’явіўся не з гэтым пакаленнем.

Ужо ў канцы 1980-х адзначалася з’яўленне вялікай колькасці “праграмных” твораў і мастацкіх маніфестаў, якое з пачатку 1990-х гадоў становіцца адной са знакавых прыкмет літаратурнага працэсу. Сёння іх трэба расцэньваць як прамое сведчанне таго, што адбываўся глыбінны працэс пераідэнтыфікацыі асобы, якая апынулася ў новых варунках існавання. Натуральна, што гэты працэс закрануў не толькі пакаленне бумбамлітаўцаў. З поўным на тое правам звацца рэвалюцыянерамі ад літаратуры маюць і сябры літаратурнага таварыства “Тутэйшыя”, і чальцы Таварыства Вольных Літаратараў, з якімі, між іншым, у бумбамлітаўцаў былі сумесныя праекты, якія, дарэчы, згадваюцца неаднаразова і ў анталогіі. Супрацоўніцтва і супрацьстаянне гэтых трох літаратурных суполак патрабуе больш істотнай размовы і тлумачэння для ўкраінскага чытача. Аднак даследчыкам літаратуры беларускай ужо сёння добра вядома, што “рэвалюцыйнасці”, эпатажнасці і правакатыўнасці ў членаў названых суполак было ніяк не менш, чым у бумбамлітаўцаў, а калі ўлічыць, у які час і ў якіх умовах яны з’явіліся, можа нават і больш. Таму імідж паэтычных рэвалюцыянераў, створаны Вячаславам Лявіцкім, можа выклікаць іронію. З другога боку, такая сітуацыя цалкам зразумелая пры стварэнні анталогіі замежнай літаратуры, а сімпатыя, з якой складальнік і каментатар адносіцца да беларускіх авангардыстаў, выклікае толькі ўдзячнасць і захапленне. Відавочнай высновай можа стаць агучванне таго факта, што такія анталогіі павінны стаць паўсядзённай з’явай літаратурнага працэсу, гэтак жа, як і пераклады – двухбаковыя – манаграфіі па гісторыі літаратуры.

Усё вышэйсказанае прыводзіць да высновы, што кніга “«Бум-Бам-Літ»: анталогія беларускай паэтычнай рэвалюцыі” стала не толькі зборнікам паэтычных тэкстаў адной узятай літаратурнай суполкі. Яна стала нагодай беларускім даследчыкам звярнуцца да малавывучаных тэкстаў нацыянальнай літаратуры, па-новаму паглядзець на звыклія рэчы, уключыць у гісторыю

беларускай літаратуры новыя імёны. З’яўленне гэтага выдання-білінгвы ў пэўным сэнсе змяніла і погляд на мэты і значэнне, якія могуць мець падобнага тыпу выданні. Як ужо адзначалася вышэй, дадзеная анталогія выконвае адразу некалькі функцый, якія звычайна не прыналежаць анталогіям, і калі і выконваюць іх, то хутчэй у якасці выключэння. Азнаёміць украінскага чытача з беларускай паэзіяй, пракаментавачь час і акалічнасці з’яўлення твораў, стварыць і сабраць пераклады, адэкватныя арыгіналу – гэтыя амбітныя мэты рэалізаваныя ў анталогіі “«Бум-Бам-Літ»: анталогія беларускай паэтычнай рэвалюцыі” ў поўным аб’ёме.

Спіс літаратуры

1 “Бум-Бам-Літ”: анталогія білоруськоі поетичноі рэвалюцыі = “Бум-Бам-Літ”: анталогія беларускай паэтычнай рэвалюцыі / упорядкув., післямова В’ячеслава Левицького; передмова Сергія Жадана. – Київ : Люта Справа, 2021. – 432 с.

2 Тазік беларускі : зб. вершаў / В. В. Акудовіч [і інш.]. – Мінск : Бервіта, 1998. – 96 с.

УДК 821.161.3’06-1*У.Арлоў

А. В. БРАДЗІХІНА

(г. Гомель, ГДУ імя Ф. Скарыны)

АСНОЎНЫЯ МАСТАЦКІЯ ДАМІНАНТЫ ПАЭЗІІ У. АРЛОВА 2010-Х ГАДОЎ

На матэрыяле апошніх па часе паэтычных зборнікаў – “Свеццяца вокны ды нікога за імі” (2012) і “Паручнік Пятровіч і прапаршчык Здань” (2018) – у артыкуле разглядаюцца асноўныя мастацкія дамінанты паэзіі У. Арлова 2010-х гг., што фарміруюць яе адметнае аблічча і робяць яго стыль пазнавальным. Асабліва ўвага надаецца інтэнцыянальнасці мастацка-філасофскага пошуку паэта, спецыфіцы яго светаўспрымання, матыўнаму комплексу і вобразна-сімвалічнай сістэме твораў, прасторава-часовай арганізацыі вершаванага тэксту.

У. Арлоў-паэт мае яркую творчую індывідульнасць. Яго вершы пазнавальныя за кошт пэўных мастацкіх дамінантаў, характэрных усім арыгінальным кнігам паэзіі – “Там, за дзвярыма” (1991), “Фаўна сноў” (1995), “Паром праз Ла-Манш” (2006), “Усё па ранейшаму толькі імёны змяніліся” (2009), “Свеццяца вокны ды нікога за імі” (2012), “Паручнік Пятровіч і прапаршчык Здань” (2018) і зборніку выбранага “Краіна Ур” (2018). Найперш маецца на ўвазе схільнасць да эсэізацыі паэтычнага тэксту, нелінейная тэмпаральнасць, трансмутацыі часу, культываванне аўтарам хранатопу вандроўкі, анейрычная рэальнасць, феномен двайніцтва як адметнасць вобразна-сімвалічнай сістэмы, фантасмагарычнасць карцін, фонавая, але заўсёдная прысутнасць вобраза жанчыны ў вершы і інш. [падрабязней гл. 1, с. 164–178]. У паэзіі 2010-х гг. У. Арлоў застаецца верным агучаным вышэй мастацкім прынцыпам і захоўвае арыгінальны ідыястыль, аднак акцэнт тут заўважна змяшчаюцца.

Так, мастацкае даследаванне аўтарам рэчыўнага свету, уласцівае яго першым паэтычным кнігам, у вершах апошняга дзесяцігоддзя замяняецца падкрэсленай увагай да свету чалавечага, што няўхільна вядзе да павелічэння колькасці герояў у прасторы мастацкага тэксту. Лірычны суб’ект практычна ніколі не застаецца адзін, самота ў эстэтычна-філасофскай сістэме У. Арлова трактуецца зараз як катэгорыя пазітыўная, атаясамліваецца з жаданым зацішкам у мітуслівым свеце або выступае своеасаблівай прывілеяй, дараванай не кожнай асобе (“Алека”, “На поўнач ад кахання”, “Вандроўная паэмка” і інш.). Калі ў ранейшых вершах непажаданая адзінота